Elementary Education Online, 10(2), 441-453, 2011.
İlköğretim Online, 10(2), 441-453, 2011. [Online]: http://ilkogretim-online.org.tr

A Qualitative Study on Online Social Networks and Language Mistakes

Buket Akkoyunlu[1] Meryem Yılmaz Soylu[2]

ABSTRACT. The purpose of this study is to put the suggestions of the students for the solutions towards caring Turkish by examining their projects carried out by Primary School 7th and 8th grade students in the online social networks (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) in order to detect the wrong use of Turkish. The case study among the qualitative research methods was used. In the study, 7th and 8th grade students examined how Turkish (language) is used in the correspondences in the online social networks (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs), detected the mistakes and presented solution suggestions towards the correct use of the language. The students assessed the mistakes in the use of Turkish in the online social networks with the dimensions of the mistakes about the phonetics, the mistakes about the words, mistakes about the sentences and the mistakes about the spelling. The content analysis was carried out in order to examine the answers given by the students to the open- ended questions and their reflections towards the process and categorized under themes. As a result, the reflections of the student relating to the process provided the researchers with 3 main themes. These are categorized as the individual steps, the social steps and the institutional steps and the reflections of the students relating to the process were examined under these three headings. When the reports are examined, it is observed that the students talked about the things which can be done by the students themselves, by the society and governmental and private institutions in order to care Turkish.
Keywords: online social networks, degeneration of the language, language mistakes

SUMMARY

Purpose and Significance: In recent years, especially the internet environment has been seen as one of the reasons for the degeneration of the language. As in all other languages, it is observed that Turkish has been subjected to a very fast changing process with the spread of technology and the communication devices. However, this change brought the degeneration along with it. The quick increase in the number of users in the internet environment and the increase in its used brought the question of what the effects of the internet use on the language will be to the forefront. The pace in the development of online social networks caused a lot of foreign words to be used and settled in our language (blog, pokes, gifts etc.); the fact that a lot of people can communicate with ach other, share ideas or chat simultaneously by means of e-mail, instant mailing programs and the platforms on which they can write changed the language used and Turkish was damaged. Correct use of Turkish is not an issue of high importance. Negligence, wrong use, unaware and insensitive uses as well as slang use which is common among the youngsters cause the pollution of the language and the degeneration of the language. The online social networks can be used as a device for the students to enrich their learning habits and experiences. Awareness raising and informing the students are needed in this process. The purpose of this study is to put the suggestions of the students for the solutions towards protecting Turkish by examining the projects carried out by Primary School 7th and 8th grade students in the online social networks (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) in order to detect the wrong use of Turkish.

Method: In the study, the case study method which is among the qualitative research methods was used. In the study, 7th and 8th grade students examined how Turkish (language) is used in the correspondences in the online social networks (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs), detected the mistakes and presented solution suggestions towards the correct use of the language.

Discussion and Suggestions: This study which was carried out under the scope of the project carried out by the Primary School 7th and 8th grade students in order to detect the wrong use of Turkish in the online social networks has the solution suggestions towards protecting Turkish and is important since it rises awareness for the students to use Turkish correctly. The students assessed the mistakes in the use of Turkish in the online social networks with the dimensions of the mistakes about the phonetics, the mistakes about the words, mistakes about the sentences and the mistakes about the spelling. The content analysis was carried out in order to examine the answers given by the students to the open- ended questions and their reflections towards the process and categorized under themes. As a result, the reflections of the student relating to the process provided the researchers with 3 main themes. These are categorized as the individual steps, the social steps and the institutional steps and the reflections of the students relating to the process were examined under these three headings. When the reports are examined, it is observed that the students talked about the things which can be done by the students themselves, by the society and governmental and private institutions in order to protect Turkish.

[1] Prof. Dr., University of Hacettepe, Faculty of Education, buket@hacettepe.edu.tr
[2] Uzm. University of Nebraska-Lincoln, College of Education and Human Science, meryem@huskers.unl.edu

Sosyal İletişim Ağları ve Dilin Yanlış Kullanımı Üzerine Nitel Bir Çalışma

Buket Akkoyunlu[3] Meryem Yılmaz Soylu[4]

ÖZ. Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin, sosyal iletişim ağlarında (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) Türkçenin yanlış kullanımını belirlemeye yönelik yaptıkları projeleri inceleyerek öğrencilerin Türkçenin korunmasına dönük çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır). Çalışmada 7. ve 8. sınıf öğrencileri sosyal iletişim ağlarındaki (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) yazışmalarda Türkçenin (dilin) nasıl kullanıldığı incelenmiş, yanlışları tespit etmiş ve dilin doğru kullanılmasına dönük çözüm önerileri sunmuşlardır. Öğrenciler, sosyal iletişim ağlarında Türkçe kullanım yanlışlarını ses özelikleri ile ilgili yanlış kullanımlar, sözcüklerle ilgili yanlış kullanımlar, cümleler ile ilgili yanlış kullanımlar, yazım özellikleriyle ilgili yanlış kullanımlar boyutlarında değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtları ve sürece dönük yansımalarını incelemek amacıyla da içerik analizi yapılmış ve temalar altında gruplanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin sürece ilişkin yansımaları, araştırmacıları 3 ana temaya ulaştırmıştır. Bunlar; bireysel adımlar, toplumsal adımlar ve kurumsal adımlar olarak sınıflandırılmış, öğrencilerin sürece ilişkin yansımaları bu üç başlık altında incelenmiştir. Raporlar incelendiğinde, öğrencilerin öğrenciler dili korumak için kendilerinin yapabileceklerinden, toplumsal olarak yapılabileceklerden ve resmi ve özel kurumların Türkçeyi korumak için yapabileceklerinden söz ettikleri görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: sosyal iletişim ağları, dil kullanımı, dil yanlışları

GİRİŞ

Sosyal iletişim ağları, genellikle ortak özelliklerden (bölge, meslek, okul vb) hareketle yola çıkan, çok sayıda üyesi bulunan ve üyelerin birbirleri ile ilgili daha fazla bilgi edinebildikleri ortamlar olmaları nedeniyle çok popüler olmuş, bireylerin birbirleri ile bağlantı kurmasında en çok tercih edilen iletişim biçimi olarak hızla yaygınlaşmıştır. **Sosyal İletişim Ağlar** Barlett – Bragg (2006) tarafından bireylerin internet üzerinden toplum yaşamı içinde kendilerini tanımlayarak, aynı kültürel seviyesinde rahatlıkla anlaşabilecekleri insanlarla iletişime geçmek için yarattığı sanal ortamdaki sosyal iletişim kurmaya yarayan ağlar olarak tanımlanırken, Boyd ve Ellison (2007) ise, sosyal iletişim ağlarını, bireylerin, sınırları belirlenmiş bir sistem içinde halka yarı/açık profil oluşturmasına, bağlantıda olduğu diğer kullanıcıların listesini açıkça vermesine, bu diğer kullanıcıların sistemdeki listelenmiş bağlantılarını görmesine ve aralarında gezmesine izin veren web tabanlı hizmetler olarak tanımlamaktadırlar.

Sosyal iletişim ağları, çok farklı amaçlarla kullanılmaktadır. Çetin (2007)'in de belirttiği gibi, "bireyler sosyal iletişim ağlarını çok farklı amaçlar için kullanabilmektedir. Sosyal iletişim ağları içersinde bir çok site yer almaktadır. Bu siteler etkileşim ve iletişimin temel amaçlarını paylaşırken aynı zamanda özel hedef ve kullanım düzeni bakımından da servislere göre çeşitlilik gösterebilmektedir (Gross ve Acquisti, 2005). Sosyal iletişim ağları, günümüzde bireylerin birbirleri ile bağlantı kurmasında en çok tercih edilen iletişim biçimi olarak yaygınlaşmaktadır. Facebook Youtube, Myspace gibi kişisel bilgi, resim, video, içerik paylaşımı, öğrenme ve eğlenme gibi amaçlarla ortaya çıkan ve kullanımı hızla yaygınlaşan sosyal iletişim ağları günümüzde özellikle gençler arasında kullanılan popüler bir sosyal iletişim ağı olarak işlevini sürdürmektedir. Sosyal ağlar kişiselleştirilmiş hizmetler sunmakta ve kullanıcılar tarafından üretilen içeriğin tanımlanmasına, düzenlenmesine ve paylaşılmasına olanak sağlamaktadır.

[3] Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, buket@hacettepe.edu.tr
[4] Uzm. University of Nebraska-Lincoln, College of Education and Human Science, meryem@huskers.unl.edu

Sosyal iletişim ağları

- kullanıcıya e-posta, sohbet, anlık mesajlaşma, video, ağ günlüğü (blog), dosya paylaşımı, fotoğraf paylaşımı gibi çeşitli hizmet sağlayarak, kullanıcıların etkileşimini kolaylaştırır.
- kullanıcıya çevrimiçi olarak kendi profilini oluşturmaya ve kendi sosyal ağlarını ortaya koymalarına olanak verir.
- kullanıcının kendi erişim ve gizlilik kurallarını kendisinin düzenlemesini sağlar. Kullanıcılar hangi derecede, ne kadar ve ne paylaşmak istediklerine karar verebilirler.
- kullanıcılarının bir veri tabanının tutar ve böylece kullanıcılar kolaylıkla arkadaşlarını bulabilir, topluluklar oluşturabilir ve kendileri ile ortak ilgiye sahip bireyler ile paylaşımda bulunabilirler (Özkan ve McKenzie, 2008).

Sosyal ağ sitelerinin kullanım kolaylığı, bilgilerin hızla güncellenebilmesi ve kolaylıkla paylaşılabilmesi kullanıcıların büyük ilgisini çekmiştir. Hem sosyal ağların sayısı, hem de kullanıcılarının sayıları günden güne artarak yayılımları hızlanmıştır. Facebook diğer sosyal ağlardan daha fazla kullanıcı sayısına sahip olması ve öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilmesi nedeniyle birinci sırada yer almaktadır.

2010 Ağustos ayı verilerine göre günümüzde Facebook'un aktif kullanıcı sayısı beşyüz milyondan fazladır (517,760,460). Facebook kullanımı açısından Türkiye 22,924,780 kullanıcı sayısı ile dünyada 4. sırada yer almaktadır. İlk üç sırada ise, ABD - 128,936,800, İngiltere - 27,020,020, Endonezya 26,277,000 kullanıcı sayıları ile yer almaktadırlar. Facebook Youtube, Twitter, Myspace, Frienfeed gibi kişisel bilgi, resim, video, içerik paylaşımı, öğrenme ve eğlenme gibi amaçlarla ortaya çıkan ve kullanımı hızla yaygınlaşan sosyal iletişim ağları özellikle gençler arasında kullanılan popüler bir iletişim aracı olarak işlevini sürdürmektedir (World Internet Stats, 2010).

Akpolat (2009)'ın 450 öğrenci üzerinde yürütülen çalışmasında, öğrencilerin çoğunluğunun Facebook'u, Facebook'a üye olan arkadaşlarıyla iletişim içinde olmak, onlarla mesajları ve fotoğrafları paylaşmak için kullandıkları, ve öğrencilerin Facebook'u bir sosyalleşme aracı olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Çetin (2007)'in çalışmasında sosyal iletişim ağları öğrenciler tarafından yeni ilişkiler kurma ve mevcut ilişkileri sürdürmede alternatif sosyal mekânlar olma özelliğinin etkinliği sorgulanmış, öğrencilerin "Facebook'a üye olma nedenleri ve toplum içinde var olabilme arayışındaki rolüne ilişkin, betimsel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Facebook'a üye olma birden fazla nedene bağlı olarak değişmektedir. Eğlence amacı (oyun oynama, video, müzik paylaşımı ve gruplara katılım gibi) ağırlıklı olarak ön sırada gelmektedir. Eski arkadaşlarını bulabilmek amacı ile Facebook'a üye olma nedeni de öğrenciler arasında yaygın olarak görülmektedir.

Sosyal iletişim ağlarındaki gelişimindeki hız, pek çok yabancı sözcüğün (blog, pokes, gifts vb.) kullanılarak dilimize yerleşmesine neden olmuş, e-posta, anında mesajlaşma programları ve yazı yazılan platformlarda aynı anda bir çok kişinin birlikte haberleşebiliyor, düşüncelerini paylaşabiliyor ya da sohbet edebiliyor olması kullanılan dili farklılaştırmış, Türkçe zarar görmüştür. Düzgün Türkçe kullanımına önem verilmemektedir. Alfabede olmayan harfleri mevcut harflerin yerine kullanmak (**v** yerine **w**, **k** yerine **q**), bazı harfleri kelimeden atmak (**geliyorum** yerine **geliom**), benzer sesli harfleri birbirinin yerine kullanmak (**seviyorum** yerine **sefiom**, **canım** yerine **janem**), cümleyi yarı Türkçe yarı başka bir dil ile kurmak (**okeydir abi ben olayı finişledim geliyorum**) bu duruma örnek verilebilir. Özensizlik, yanlış kullanım, bilinçsiz ve duyarsız kullanımlar ayrıca gençler arasında çok yaygın olarak argo kullanımı da dil kirliliğine, dilin yozlaşmasına neden olmaktadır.

Dil, düşünme ve iletişim aracıdır. Kişinin iletişim yeteneğini büyük ölçüde, onun, iletişim aracı olan dili kullanabilme becerisi belirler (Esengül, 2006). Bireylerin hem kişisel, hem de ulusal kimliklerini açığa vuran, toplumdaki bireyler arasında birliği ve bütünlüğü sağlayan en önemli unsurdur. Aksoy'un da belirttiği gibi "Dil, toplu yaşamanın doğurduğu en önemli olay ve bu yaşamanın getirdiği en yararlı araçtır. Öğretme ve öğrenmenin anahtarı, bilgi aktarmanın ve biriktirmenin sağlayıcısıdır" (Aksoy, 1999). Dil, düşünme ve iletişim aracıdır. Kişinin iletişim yeteneğini büyük ölçüde, onun, iletişim aracı olan dili kullanabilme becerisi belirler (Esengül, 2006). Dilin iyi kullanılması iletişimin de iyi olduğu anlamına gelmektedir. İletişimle dünya gitgide

küçülürken, dünyanın en yaygın dillerinden olan Türkçenin önemi, hem küresel hem de yöresel anlamda artmaktadır. Bir yandan yabancı dillerin saldırısına karşı çalışmalar yapılırken bir yandan da anadilimiz olan Türkçenin okul çağlarından başlanarak daha iyi nasıl öğretilebileceği ve benimsetilebileceği konusu gündemde yer tutmaktadır (Akkoyunlu ve İsmailov, 2009).

Yukarıda da belirtildiği gibi, internet kullanımının hızla yaygınlaşmasıyla birlikte yaşantımıza yeni ifadeler, anlatım kalıpları, semboller ve kullanım pratikleri girmektedir. Yabancı sözcüklerin, kalıpların hızla dilimize yerleşmesi ve dilin yanlış kullanımıyla "yozlaşma" dediğimiz tehlikeyle karşı karşıya kalınmıştır. Teknolojik kavramların çoğunun Türkçe karşılığı bulunmadan dilimize girmesi sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmakta, bu sözcüklerin kullanımının teknoloji hızıyla paralel olarak yaygınlaşmasına neden olmaktadır. **Dilde yozlaşma,** dilin işleyiş özellikleri olan geçerli kurallarını bir tarafa atıp dili gelişigüzel kullanarak, yapı ve işleyişindeki kuralların işlemez hale getirilmesi, dilin işleyiş özelliklerini kaybedip bozulmasıdır (Kongar, 2003). Bugüne kadar gerçekleştirilen birçok araştırmada Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) dil üzerine etkileri incelenmiştir. Akkoyunlu ve İsmailov (2009)'un çalışmasında sosyal iletişim ağlarının Türkçeye ve Azerbaycan Türkçesine etkileri araştırılmış, sosyal ağlarda Türkçe kullanımındaki yanlışlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada, çevrimiçi sosyal ağların Türkçeye ve Azerbaycan Türkçesine etkileri araştırılmıştır. Çalışma sonuçları çevrimiçi sosyal ağlarda Türkçede yer almayan harflerin kullanılması, gelecek zaman ve şimdiki zaman eklerinin kısaltılması, noktalama işaretlerinin kullanılmaması, cümle içinde İngilizce kelimelerin ve dilin bozulmasına yol açan kısaltmaların kullanılması, Azerbaycan dilinde sık kullanılan "ə" karakterinin değiştirilmesi gibi birçok yanlışa rastlanmıştır. Yaman ve Erdoğan (2007) çalışmalarında, internet kullanımının Türkçeye etkilerini belirlemişlerdir. İnternet ortamında MSN ve forum kayıtlarından elde edilen bulgular içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgular, 'ses özelikleri', 'kelime', 'söz dizimi' ve 'imlâ' olmak üzere dört ana düzlemde ele alınmıştır. Araştırma sonucunda, internet ortamında yazı dilinin rast gele ve özensiz olarak kullanıldığı, kelimelerin yazımında kısaltmalara ve konuşma dili unsurlarına yer verildiği belirlenmiştir. İngilizce kuralların ve İngilizce kelimelerin Türkçenin yapısını bozduğu ve dilde yozlaşmaya neden olduğu gözlenmiştir. Çakır ve Topçu (2005)'nun araştırmalarında birinci el kaynaklar başka bir deyişle, internet siteleri, sohbet odaları belirlenerek, kullanılan ifadeler, kodlar incelenmiş, genel hatlarıyla bir tasnife gidilmiştir. Alan araştırması olarak da, Sivas ilindeki internet kafeler örneklem olarak alınarak 200 kişiden bilgi toplanmıştır. Araştırmada "İnternet dili yaygınlaşmakta mıdır? Kimler, ne amaçla internet dilini kullanmaktadır? İnternet iletişimi ile birlikte İngilizce hâkim konuma mı gelmektedir? İnternet dili sanal iletişimin dışında günlük hayatta da kullanılmakta mıdır? Bilgisayar iletişiminde kullanılan ifadeler diğer kitle iletişim araçlarında da görülmekte midir?" sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılanlar, internet dilini sms, java ve günlük konuşmalarında sıklıkla kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu kullanım sıklığı ile birlikte, internet dilinin evrensel olması nedeniyle kullanılmasında bir sakınca görmemektedirler. İnternet dilinin kullanım kolaylığı getirmesi, zamandan tasarruf sağlaması, duyguların daha rahat ifade edilmesine imkan vermesi nedeniyle kullanıldığı tespit edilmiştir. İnternet dilinin geleceği hakkında ise gün geçtikçe daha fazla yaygınlaşacağı görüşü ağırlık kazanmıştır.

Sosyal iletişim ağları, öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarını ve deneyimlerini zenginleştirmek için kullanabilecekleri bir araç olarak kullanılabilir. Bu süreçte farkındalık yaratmak, öğrencileri bilinçlendirmek gerekir. Söz konusu araçların kullanılmasında öncelikle öğrencilere dünya çapında oluşturulmuş bu ağın bir parçası olma tutumlarını kazanmalarını sağlamak, daha sonra ise, bu ağ içerisinde, öğrencilerin proje tabanlı çalışma ortamlarından etkin bir şekilde faydalanmalarını sağlamaktır. Bu projelerin seçimi ve sınıf içerisinde uygulanmasında ise bunların öğrenme sürecinde bir araç olarak düşünüldüğü devamlı göz önünde bulundurulmalıdır.

İnternet ortamlarına katılan kullanıcı sayısının ve kullanımının hızla artması, internet kullanımının, dile etkilerinin nedenlerini tartışmaya açmıştır. Bu durum çalışmasının amacı, ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin, sosyal iletişim ağlarında (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) Türkçenin yanlış kullanımını belirlemeye yönelik yaptıkları projeleri inceleyerek öğrencilerin Türkçenin korunmasına dönük çözüm önerilerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Creswell (2009) durum çalışmalarını, araştırmacının bir programı, olayı, etkinliği, süreci, bir ya da birden fazla kişiyi derinlemesine incelediği sorgulama biçimi olarak açıklamıştır. Durumlar genellikle zaman ya da etkinlikler ile birbirine bağlıdır ve araştırmacı ayrıntılı bilgiyi çeşitli veri toplama süreçlerini kullanarak toplar (Creswell, 2009). Başka bir deyişle *durum çalışması*, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı, birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005; Patton, 1990). Çalışmada 7. ve 8. sınıf öğrencileri sosyal iletişim ağlarındaki (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) yazışmalarda Türkçenin (dilin) nasıl kullanıldığı incelenmiş, yanlışları tespit etmiş ve dilin doğru kullanılmasına dönük çözüm önerileri sunmuşlardır. Araştırmacılar bu çözüm önerilerini, öğrencilerin yukarıda belirtilen çerçevede hazırladıkları raporları inceleyerek analiz etmişlerdir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 7 ve 8. sınıflarda okuyan 261 öğrenci ile 3 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Öğrencilerin sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1
Öğrencilerin cinsiyetlerine ve sınıflarına göre dağılımı

	n	**%**		
7. Sınıf	88	49.72		
8. Sınıf	89	50.28		
Toplam	177	100,0		
	Kız		Erkek	
	n	**%**	**n**	**%**
	73	41.24	104	58.76
	n	**%**	**n**	**%**
7. Sınıf	45	61.64	43	41.35
8. Sınıf	28	38,36	61	58.65
Toplam	73	100	104	100

Tablo 1'den de görülebileceği gibi, öğrencilerin % 41.24ü kız, % 58.76'sı da erkektir. 7. ve 8. sınıfta okuyan öğrencilerin sayıları hemen hemen birbirine eşittir.

Çalışma Süreci

Bu çalışma, Türkçe dersi kapsamında 7. ve 8. sınıf öğrencileri ve Türkçe öğretmenleriyle yürütülmüştür. Öğrencilere, ikinci dönem performans ödevi olarak üyesi oldukları Çevrimiçi Sosyal iletişim ağlarından (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) birini seçerek buradaki yazışmalarda yer alan Türkçe yanlışlarını "Ses özelikleri ile ilgili yanlış kullanımlar, Sözcüklerle ile ilgili yanlış kullanımlar, Cümle ile ilgili yanlış kullanımlar, Yazım özellikleriyle ilgili yanlış kullanımlar" açılarından belirleyerek, örneklerle açıklamaları ve yanlış kullanımlara yönelik çözüm önerileri de içeren bir sonuç bölümü yazmaları istenmiştir. Öğrencilere bir yönerge ve bir çalışma planı hazırlanarak verilmiş, çalışmalarında neler yapmaları gerektiği açıklanmıştır. Öğrencilere dağıtılan yönergede çalışmalarında Problem Durumu, Çalışma Grubu, Çalışma Süreci, Bulgular ile Sonuç ve Öneriler başlıklarına yer vermeleri gerektiği ve bu başlıklar altında nelere dikkat etmeleri gerektiği gibi açıklamalar yer almıştır. Öğrenciler bu yönergeye ve çalışma planına göre ön araştırma yapmışlardır. Bir hafta sonra öğretmenleriyle bir araya gelerek bulduklarını paylaşmışlar, varsa sorularını yöneltmişlerdir. Öğrencilere çalışmalarına başlamadan önce çalışmalarının neye göre değerlendirileceğini açıklayan ölçütler listesi de verilmiştir. Ara değerlendirmeler de bu ölçütlere göre yapılmış, öğrencilerin varsa eksik ya da yanlışları düzeltilmiştir. Proje, 7. sınıfların Powerpoint

sunumu, 8. sınıfların ise çalışma raporu hazırlayıp sunmaları ile sonuçlanmıştır. Öğrencilerin rapor dosyaları ve sunuları da bu ölçütlere göre değerlendirilmiştir. Çalışma, 11 Ocak'ta başlamış, 2 Nisanda bitmiştir. Çalışma Planı Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2
Çalışma planı

Yapılacak Çalışmalar	*Tarih*
Sınıf düzeylerine göre yapılacak çalışma amacı ve sürecinin anlatılması.	11-15 Ocak 2010
Öğrencilerin araştırma yapması ve bilgi toplaması	18 Ocak- 10 Şubat 2010
Öğretmenlerin ara değerlendirme yapması	11-15 Şubat 2010
Proje dosyaların oluşturulması	15 - 22 Mart 2010
Proje sunumu için hazırlık yapılması	22 - 26 Mart 2010
Proje sunumu ve değerlendirme	29 Mart - 2 Nisan 2010

Veri Toplama Araçları

Çalışma sürecini değerlendirmek için araştırmacılar ve Türkçe öğretmenlerinin işbirliği ile çalışma yönergesi ve proje değerlendirme formu hazırlanmıştır. Ayrıca, öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerinin alındığı açık uçlu sorular kullanılmıştır.

Veri Analizi

İncelemeye alınacak yanıtları seçmek amacı ile bütün raporlar okunmuş, tüm soruları yanıtlayan öğrencilerin yansıma raporları incelenmiştir. Bu ayrıntılı okumanın ardından kodlama işlemine geçilmiştir. Verilerin arasında yer alan anlamlı bölümler (bir kelime, cümle, paragraf gibi) kodlanmıştır. İlk kodlamanın ardından kodlar ve öğrenci raporları tekrar gözden geçirilmiş, bazı kodlar diğerleri ile birleştirilmek ya da yeniden isimlendirilmek yolu ile değiştirilmiştir. Kodlar arasındaki ilişkiler incelenerek, benzerlik ve farklılıklar saptanmış ve araştırma bulgularının ana hatlarını oluşturacak temalar oluşturulmuştur. Temaların iç tutarlılığı için bir tema altında yer alan kodların aynı temalar altında yer alan kodlarla örtüşmemesine dikkat edilmiştir. İnceleme sürecinin geçerliğini artırmak için kodlar ve temalar diğer öğretmenler ve bazı öğrenciler ile paylaşılmış önerileri dikkate alınmıştır (Creswell, 2009).

Sonuç olarak öğrencilerin sürece ilişkin yansımaları, araştırmacıları 3 ana temaya ulaştırmıştır. Bunlar

1. Bireysel adımlar
2. Toplumsal adımlar
3. Kurumsal adımlar

Bu temalar Bulgular bölümünde ayrıntılı olarak tartışılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öğrencilerin Türkçenin yanlış kullanımını önlemek konusunda getirdikleri çözüm önerilerine geçmeden önce bu önerileri buldukları yanlışlar çerçevesinde yapılandırıldıklarına değinilmiştir. Bu nedenle ilk önce öğrencilerin belirledikleri yanlışlar açıklanmış, ardından içerik analizi ile temalar tartışılmıştır.

Öğrencilerin sosyal iletişim ağlarında belirlediği Türkçe kullanım yanlışları nelerdir?

Öğrenciler sosyal iletişim ağlarında belirlediği Türkçe kullanım yanlışlarını

I. Ses özelikleri ile ilgili yanlış kullanımlar

II. Sözcüklerle ilgili yanlış kullanımlar

III. Cümlelerle ilgili yanlış kullanımlar

IV. Yazım özellikleriyle ilgili yanlış kullanımlar boyutlarında değerlendirmişlerdir.

Öğrencilerin sosyal iletişim ağlarında belirlediği Türkçe kullanım yanlışları Tablo 3' te sunulmuştur.

Tablo 3. Çevrimiçi sosyal ağlardaki Türkçe kullanım yanlışları

Yanlışlar	**Düzeltmeler**	**I**	**II**	**III**	**IV**
Ewt	Evet	+	-	-	+
Slm	Selam	+	-	-	+
Nbr	Ne haber	+	-	-	+
Herkez	Herkes	+	-	-	+
Konsorsiyum	Anlaşma, birlik	-	+	-	-
Taxi	Taksi	+	+	-	+
msn	MSN	-	+	-	-
Bnm	Benim	+	-	-	-
Msj	Mesaj	+	-	-	+
Sry	Üzgünüm	-	+	-	-
Ynlz	Yalnız	-	+	-	+
Mrh	Merhaba	-	+	-	+
Nbr	Ne haber	-	+	-	+
Nslsn	Nasılsın	-	+	-	+
Şmd	Şimdi	-	+	-	+
Ok	Oldu	-	+	-	+
Cnm	Canım	-	+	-	+
Tmm	Tamam	-	+	-	+
Grş	Görüşürüz	-	+	-	+
Slm	Selam	-	+	-	+
Öpt	Öptüm	-	+	-	+
Bn'de	ben de	-	+	-	+
Msn	Messenger	-	+	-	-
Msj	Mesaj	+	+	-	+
Brlte	Birlikte	-	+	-	+
Yemek yemeye Çalışıyom. Nbr.	Yemek yemeye çalışıyorum. Ne haber	-	+	+	+
Sonra grş.	Sonra görüşürüz	-	+	+	+
Gzl oglum senı ck sewyom.	Güzel oğlum seni çok seviyorum.	-	+	+	+
N'ber	Ne haber	-	+	-	+
Tmm	Tamam	-	+	-	+
Ok	Tamam	-	+	-	+
Dogru?	Doğru mu?/Gerçek mi?	-	+	-	+
Knk=Kanka	Arkadas	-	+	-	+
Ord?	Orda mısın?	-	+	-	+
Slm	Selam	-	+	-	+

Zuhaha/hehe/haha/puhaha/muhaha	Bir cesit kahkaha	+	-	-	-
S.a-A.s	Selamun aleykum – aleykum selam	+	-	-	-
Nbr,iidir,sndn	Ne haber? iyidir, senden	+	+	+	+
BB (Bye Bye)	Hoşça kal	+	-	-	-
KIB	Kendine iyi bak	+	-	-	-
SCS	Seni çok seviyorum	+	-	-	-
İi	İyi	-	+	-	+
Ltfn	Lütfen	-	+	-	+
Hyr	Hayir	-	+	-	+
MRb	Merhaba	-	+	-	+
Slmmmmmmm	Selam	-	+	-	+
Nasi:nsl	Nasılsın?	-	+	-	+
Eyw	Eyvallah	-	+	-	+
Dogrumu soyluyo?	Doğru mu söylüyor?	-	+	-	+
Gelcenmi?	Gelecek misin?	-	+	-	+
Ne diyon?	Ne diyorsun?	-	+	-	+
Napcan?	Ne yapacaksın?	-	+	-	+
Sınavdan once hiç relax olamıyorum	Sınavdan önce hiç rahatlayamıyorum	-	+	-	+
Türkçe ödevi için bana CV örneği lazım	Türkçe ödevi için bana özgeçmiş örneği lazım.	-	+	-	+
bende aynı senin gibi dusunuyorum.	Ben de aynı senin gibi düşünüyorum	-	+	-	+
Pekcok ödevim var pekcok	Pek çok ödevim var pek çok …	-	+	-	+
Sosyal hocası tam benim zıttım.	Sosyal öğretmenim tam benim zıddım	-	+	-	+
Sitenizdeki bilgiler test sınavına calısırken çok isime yaradı	Sitenizdeki bilgiler çoktan seçmeli sınava çalışırken çok işime yaradı.	-	+	-	+
Sabahdan beri ugraş ugraş bitmedi gitti	Sabahtan beri uğraş uğraş bitmedi gitti.	-	+	-	+
Bugunlerde cok canim sıkılıyooooor…	Bugünlerde çok canım sıkılıyor.	-	+	-	+
kendimle ogünç duyuyom.	Kendimle övünç duyuyorum.	-	+	-	+
Lise I de olup da bana yardim edebilecek warmı.	Lise I de olup da bana yardım edebilecek var mı ?	-	+	-	+
son bi kere çek etmeyi unutma.	Son bir kere gözden geçirmeyi unutma.	-	+	-	+
cok tşk	Çok teşekkürler.	-	+	-	+
Slm naber janim	Selam ne haber canım.	+	+	+	+
Film cok kuselmis sinema yapalimmi	Film çok güzelmiş, sinemaya gidelim mi?	+	+	+	+
Ben yarin sinemaya gitcem gelcen mi sende???	Ben yarın sinemaya gidiyorum. Sen de gelir misin?	+	+	+	+
Ben gelmicem chok yorgunum	Ben gelmeyeceğim, çok yorgunum.	+	+	+	+
Odv yapiorum ama biraz chatlesebiliriz bisey olmas	Ödev yapıyorum ama biraz sohbet edebiliriz.	+	+	+	+
TuTTuun takim nassi yenildi ama :)))	Tuttuğun takım nasıl yenildi ama?	+	+	+	+
Qoray nerelerde gorunmuo!!!	Koray nerelerde? Görünmüyor.	+	+	+	+
Doumgununu QutluyOrum beybi	Doğum gününü kutluyorum.	+	+	+	+
Zzz… yatiom ben		+	+	+	+
Yhaa cook gzl olmus cnm saol yha! :D	Çok güzel olmuş canım. Sağol.	+	+	+	+
Ayyhh cook gzl olmus yhaa thanks xD	Çok güzel olmuş, teşekkürler.	+	+	+	+
Ouuff Cok sıkıldımm!	Çok sıkıldım.	+	+	+	+
Cookk Dattluu çıkmışsın yhaa xD	Çok tatlı çıkmışsın.	+	+	+	+
Wauwww Tskrlr spr almus :P:P:P	Teşekkürler süper olmuş.	+	+	+	+
☹ ☹ ☹ coook kotu cikmisizz sil bu fotoyuuu!!!	Çok kötü çıkmışız. Bu fotoğrafı sil.	+	+	+	+
Hersey tmmda bu Adam ndn war bu fotodaa!?!?	Her şey tamam da bu adam bu fotoğrafta neden var?	+	+		+

Tablo 3 incelendiğinde ses özelikleri ile ilgili yapılan yanlış kullanımların

- Türkçe karakterli harflerin kullanılmaması başka bir deyişle, v yerine w; ks yerine x; c yerine j kullanılmasıdır (Ewet..Taxi; janım).
- Okunuşu Türkçe harfin okunuşuna benzeyen İngilizce harflerin kullanılması başka bir deyişle, V yerine W kullanılması (warmı, sewinirim, sewiyorum, sewyom seni) şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Sözcüklerle ilgili yapılan yanlış kullanımlar incelendiğinde (Tablo 3) bunların

- Kelimelerdeki ünlü harflerin yazılmaması (odv, slm, Ltfn, hyr, ynlz, gzl, nbr)
- Kelimelerdeki ünsüz harflerin yazılmaması (kç, bn, ck mrk edyrm, bilmiorum, soyluyo)
- Kelimelerin bünyesindeki harflerin yazımındaki değişiklikler (grupunuza, chok)
- İngilizce kelimelerin kullanılması Türkçe ödevi için bana CV örneği lazım", Sınavdan once hiç relax olamıyorum, Bye Bye, Sry, son bi kere çek etmeyi unutma)
- Kip eklerinin yanlış yazılması (bilmiorum, çalışıyom. soyluyo, bende aynı senin gibi dusunuyorum) şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Cümlelerle ilgili yapılan yanlış kullanımlar incelendiğinde (Tablo 3) bunların

- Günlük konuşma diline ilişkin unsurların kullanılması (Film cok kuselmis sinema yapalimmi, Odv yapiorum ama biraz chatlesebiliriz bisey olmas),
- Vurguyu belirtmek üzere belirli harflerin tekrarlanarak yazılması (TuTTuun takim nassi yenildi ama :))), Wauwww Tskrlr spr almus :P:P:P) şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Yazım özellikleriyle ilgili yapılan yanlış kullanımlar incelendiğinde (Tablo 3) bunların

- Kelimelerin yazımında büyük ve küçük harflerin bir arada kullanımı (Hersey tmmda bu Adam ndn war bu fotodaa!?!? Yemek yemeye Çalışıyom),
- Kelimelerin yazımında çift ünsüz kullanımı (mrb , slmmmmmmm)
- Kelimelerin yazımında çift ünlü kullanımı (Bugunlerde cok canim sıkılıyooooooor…),
- Birleşik ve ayrı yazılan kelimelerin yanlış kullanımı (pekcok ödevim var pekcok)
- –mi soru ekinin ayrı yazılmaması (bende; warmı)
- Sözcük ve cümlelerin yanlış yazımı (Sitenizdeki bilgiler test sınavına calısırken çok isime yaradı, Gzl oglum senı ck sewyom, Lise I de olup da bana yardim edebilecek warmı, Film cok kuselmis sinema yapalimmi, Doum gununu QutluyOrum beybi)

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde de görülebileceği gibi, sosyal iletişim ağlarda kullanılan dil çeşitli açılardan standart yazı dilinden farklılıklar taşımaktadır. İlk anda göze çarpan olumsuzlukların, batı kökenli kelimelerin dilde fazlasıyla kullanılıyor olmasından kaynaklandığı, özellikle de İngilizcenin etkisi ile karşı karşıya olduğumuz görülmektedir. Ayrıca, yazılı anlatıma ait kuralların önemsenmemesi, konuşma dilinin yazım dilinde kullanılması (söyleyiş ve yazım farklılıkları), yazım kurallarına dikkat edilmemesi de elde edilen önemli bulgulardandır (Akkoyunlu ve İsmailov, 2009). Türkçe kullanımı konusunda yapılan yanlışları yukarıdaki gibi ortaya koyan öğrenciler, bu yanlışların nedenlerini ve çözümlerini de yansıma raporlarında belirtmişlerdir.

Öğrencilerin sürece dönük yansımaları nelerdir?

Temalar incelendiğinde de görülebileceği gibi öğrenciler yansımalarını genellikle çözüm önerilerine dönük yapmışlardır. Bu öneriler aşağıda ayrıntılı olarak tartışılan üç tema altında toplanmıştır.

Bireysel Adımlar: Bu tema altında öğrencilerin bireysel olarak yapabileceklerini rapor ettikleri alt başlıklar toplanmıştır. Bu alt başlıklar öğrencilerin raporlarında yer alma sıklığına göre şu şekilde sıralanmıştır:

- Türkçeyi düzgün kullanmaya bireyin kendisinden başlaması gerektiği,
- kısaltma kullanmamaya özen gösterilmesi,
- dilin bozulmaması için yavaş yazılması,
- dilbilgisi kurallarına dikkat edilmesi,
- yabancı dillere özenilmemesi,

- arkadaş ve diğer kişilerin doğru Türkçe kullanma konusunda uyarılması,
- yazışırken Türkçe kelime seçilmesine ve kelimelerin doğru telaffuzuna özen gösterilmesi ve yeni oluşmaya başlayan sanal Türkçeye hayır denilmesi.

Bir öğrenci yazışmalar sırasında yaptığı yanlışların farkına vardığını raporunda şu cümleler ile dile getirmiştir: "*Bu ödevde pek çok yanlışımı anladım. Hatta şu an bile yazım yanlışı yapıyor olabilirim. Çünkü facebook, msn, youtube gibi yerlerde daha kısa yazabilmek için bu tür yazışmalara alışabilirim."* (D. K., 7. sınıf)

Aynı konuda, bir başka öğrenci de şu cümleleri kullanmıştır: "*... ben de yaptığım bu projeden sonra yanlışlarımı düzeltmeye ve onları yazarken hangi hataları yaptığım konusunda düşünmeye başladım. Bu nedenle ödeve teşekkür borçluyum."* (E.S. M.. 8. sınıf)

Türkçenin hızlı yazmak adına feda edilmemesi gerektiğini, "*çoğu yazışmalarda ve paylaşımda bir harf eksik yazmak için Türkçemizin bozulduğunu ya da gereksiz sözcükler kullanıldığını gördüm. Öncelikle bizim bu yanlışları yapmamamız ve hatalı sözcükleri düzeltmemiz şarttır. Daha sonra da arkadaşlarımızı uyarmalıyız*"(E.K. 8. . sınıf) biçiminde ifade etmiştir.

Bir diğer öğrenci de kendi hatalarının farkına vardığını ve yabancı dillere özenilmemesi gerektiğini, "*aslında ben de bugüne kadar dilimizi hep yanlış kullandığımı fark ettim. Keşke iletişim kurarken yazışmalarımda daha dikkatli olsaydım. ... Yabancı dil ne kadar önemli olursa olsun insanın ana dili daha önemlidir. Dilimiz bizim kimliğimizdir*." (A.E. 7. sınıf) biçiminde ifade ederken, bir diğer öğrenci de bu konudaki görüşlerini *"Herkes yazdığı kelimeyi dikkatli, kurallara uyarak, yazdığı kelimelerin ne anlama geldiğini düşünerek yazarsa Türkçe için biz de bir şeyler yapmış oluruz. Hatta konuşma esnasında biz arkadaşımızın, arkadaşımız bizim yanlışlarımızı düzelterek, yabancı kelime kullanmamaya özen göstererek bu işi toplum içine de yayabiliriz." (K.O. 7.* sınıf*)* biçiminde ifade etmiştir.

Bir öğrenci de gençlerin sanal ortamda oluşan sanal Türkçeyi kullanma eğilimlerini şu şekilde ifade etmiştir: *"Belki eğitim sistemimizin gerektirdiği serbest zaman kısıtlılığı, belki yaşımız gereği yaşadığımız asi duygular, toplumda fark edilmeme endişesi, kabul görme, paylaşma bu sanal dilin doğmasına sebep olmuştur. Sebebi ne olursa olsun gençler öylesine şartlanmışlar ki sanki sanal ortamda ayrı bir toplum var ve bu toplumun dışına itilmek istemiyorlar. Zamandan kazanmak için kullandığımız bu sanal dili okuyanlar, farkında olmadan okudukları gibi yazmaya, yazdıkları gibi anlatmaya başlamaktadır."* (B.A. 8. sınıf)

Öğrenciler raporlarında sadece kendilerinin yapabileceklerinden söz etmemiş toplumsal olarak da yapılabilecekler olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Toplumsal adımlar: Bu tema altında

- Türkçemiz bozulmasın kampanyaları düzenlensin,
- dili doğru kullanım teşvik edilsin,
- dilimizi koruyarak birliğimizi koruyalım alt başlıkları toplanmıştır.

Bir öğrencinin yansıma raporunda kurduğu şu cümleler ile anadilin bir toplum için ne kadar önemli olduğunu anladığını göstermiştir. "Ben yaptığım bu araştırma sonucunda ana dilin her vatan için kaybedilmemesi gereken bir unsur olduğunu anladım. Ana dili kaybetmek, ülkeyi kaybetmekten farksızdır. Eğer biz Türkçemizi yaşatmak için çabalamazsak dilimizi korumaya uğraşmazsak yok olmamız kaçınılmazdır." (K.D. 7. sınıf).

Bir başka öğrenci de "*Millet olmanın unsurlarında biri de dildir. Vatanımıza, tarihimize, bayrağımıza ve dilimize sahip çıktığımız sürece millet olarak var olmaya devam edeceğiz."* (S.B. 7. sınıf) diyerek dili korumanın milli birliği korumak olduğunu belirtmiştir.

Bir başka öğrenci bu konuyu şu cümleler ile dile getirmiştir: "*Dil bir ülkeyi bir bütünlüğü korumayı sağlar ... biz kardeşiz bu ülkede dilimizi koruyacağız ki kardeşliğimiz devam etsin kimse kardeşinden ayrılmak istemez. Yurdunu vermek istemez bunun tek kilit noktası dildir*." (E.G. 7. . sınıf)

Bir öğrenci ise toplumsal bilinci uyandırmak için Türkçenin korunmasına yönelik kampanyaların düzenlenmesi gerektiğini şu cümleler ile ifade etmiştir: "*Türkçenin yazım yanlışlığına uğramaması*

için internette 'Türkçemiz Bozulmasın' adlı bir kampanya başlatılabir."(M.A.B. 7. Sinif) Benzer bir öneriyi bir başka öğrenci de dile getirmiştir: "*... dilimizin doğru kullanılması ile ilgili teşvik edici kampanyalar yapılmalıdır."(A. B. 7.* sınıf*)*

Öğrenciler toplumsal olarak yapılabileceklerin yanı sıra resmi ve özel kurumların da Türkçeyi korumada pay sahibi olabileceklerini ifade etmişlerdir.

Kurumsal Adımlar: Bu tema altında

- Türk Dil Kurumu (TDK) yazım yanlışlarını otomatik düzelten yazılım hazırlasın,
- dil uzmanları Türkçeyi ihtiyaçlara göre hızlıca güncellesin,
- kitle iletişim araçları dil açısından denetlensin,
- Türkçe tabela zorunluluğu getirilsin,
- internette Türkçenin doğru biçimde yazılabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılsın (Türkçe karakter vb.),
- internetteki sitelere ceza /ödül/teşvik verilsin,
- Türkçe (F) klavyeler yaygınlaştırılsın alt başlıkları yer almaktadır.

Bir öğrenci kurumsal olarak yapılacaklardan söz ederken Türk Dil Kurumu'na görevler düştüğünü şu cümleler ile ifade etmiştir: "*Burada Türk Dil Kurumu'na da büyük görevler düşmektedir. Yabancı kelimelere Türkçe karşılıklar bularak Türk halkı arasında yaygın kullanma aşamasına getirme yine Türk Dil Kurumu'nun görevidir.*"(H.D.7. sınıf)

Bir diğer öğrenci de TDK'nin yapabileceklerini şu cümlelerle açıklamıştır: *"TDK'nın çeşitli uygulamalarla insanların yazım yanlışlarına uyarı balonları ile uyarıp doğrusunu 10 sn içerisinde yerine yazması için internet tarayıcılarına eklentiler eklenebilir."* (U. E. G. 7. sınıf)

Türkçenin korunmasında teknolojiden yararlanılabileceğini bir 8. sınıf öğrencisi de şu sekilde belirtmiştir: "*Günümüzde sosyal ağlarda kullanılan kısaltmaların kullanılmasının önüne geçilmesi zor olmakla birlikte, bazı kısaltmaları düzelten yazılımlar kullanılabilir. Bu şekilde yazım dilinin yozlaşması ve kötü kullanılması teknoloji yardımı ile ortadan kaldırılabilir."* (O.K.A. 8. sınıf)
Bir başka öğrenci de *"Sanal ağlarda hızlı cümleler kurmaya yardımcı olacak seçenekler ya da kısaltılmış kelimeleri düzeltecek bir sistem kurulabilir."* (B.K. 7. sınıf) şeklinde bir öneri getirmiştir.

Türkçeyi koruyup geliştirmede dil uzmanlarına büyük işler düştüğünü şu cümlelerle ifade etmektedir: "*Dilimizin ileriki nesillere bozulmadan ve daha zengin bir şekilde aktarabilmemiz için dil uzmanlarımızın çalışmalar yaparak bizim yaş grubumuzun bugünün dünyasında Türkçemizle kendimizi daha rahat ifade edebilmemizi sağlamaları gerekmektedir."(B.H. 7. sınıf)*

7. sınıf öğrencilerden biri de internette yapılabilecek düzenlemelerin de Türkçenin korunmasında önemli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir: "*… yıllar önce Yahoo'da yazışırken i,ö,ü,ç,ğ harfleri kullanıldığında bu harflerin yerine anlamsız işaretler çıkıyordu. Bugün ise Türkce dil seceneği eklendiği için artık Yahoo da rahatlıkla Türkçe kullanılmaktadır. İnternette yazışırken Türkçeyi doğru kullanabileceğimiz ağları tercih etmeliyiz."(M.B. 7. sınıf)*

Bunun yanında bir başka öğrenci de yasalarla düzenlenmiş ceza ve ödüllerin de Türkçenin korunması için yapılabilecekler listesinde olabileceğini belirtmiştir: "*Öncelikle bu tür iletişim sitelerinde ve alarında çeşitli dili koruma amaçlı cezalar olmalı. Örneğin her 200 yanlış kullanım için o siteye 1 hafta erişimin kapatılması" (U.E.G. 7. sınıf)*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yaşamımızın her alanında kullandığımız dil, yazılı ve sözlü mesajların etkili olarak aktarılmasını sağlayan bir araçtır. İlişkilerin düzenlenmesinden, düşüncelerin iletilmesine kadar geniş bir etkiye sahiptir. Dile gerekli özenin gösterilmemesi, dilin yanlış kullanılması yabancı sözcüklerin ve kalıpların dilimize yerleşmesi ile dilde yozlaşmaya neden olmuştur. Son yıllarda özellikle internet ortamı dilde yozlaşmanın nedenlerinden biri olarak görülmektedir (Akkoyunlu ve İsmailov, 2009)

Bu çalışmada, ilköğretim7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, sosyal iletişim ağlarında (Facebook, Youtube, Myspace, Twitter, Blogs) Türkçe'nin yanlış kullanımını belirlemeye yönelik yaptıkları proje

çalışmaları kapsamında Türkçe'nin korunmasına dönük çözüm önerileri temalar halinde ortaya konmuştur. Öncelikle öğrenciler, sosyal iletişim ağlarında Türkçe kullanım yanlışlarını belirlemiş ve doğrularını yazmışlardır. Öğrenciler sosyal iletişim ağlarındaki Türkçe kullanım yanlışlarını, ses özelikleri ile ilgili yanlış kullanımlar, sözcüklerle ilgili yanlış kullanımlar, cümleler ile ilgili yanlış kullanımlar, yazım özellikleriyle ilgili yanlış kullanımlar boyutlarında değerlendirmişlerdir.

Çalışma sonuçları sosyal iletişim ağlarında öğrencilerin belirlediği

- Türkçede yer almayan harflerin kullanıldığı (ewet, chok, yaw vs.) ,
- Tonlamalan gösterme ve sözün etkisini artırma amacıyla harflerin tekrar edildiği (selaaaam),
- gelecek zaman ve şimdiki zaman eklerinin kısaltıldığı (geliyom, biliyom vs.),
- cümlede noktalama işaretlerinin kullanılmadığı,
- dahi anlamına gelen -de, soru eki -mi'nin birleşik yazılması ve hangi anlamda olursa olsun "ki" ekinin ayrı ya da birleşik yazıldığı,
- cümle içinde İngilizce kelimelerin kullanıldığı (away "uzakta", bye bye "hoşça kal", relax "rahat" konsorsiyum "birlik", thanks "teşekkürler")
- "merhaba " yerine "mrb", "selam" yerine "slm " gibi dilin bozulmasına yol açan kısaltmaların kullanıldığı,
- kelimelerin boşluk bırakılmadan birleşik şekilde ve yanlış yazıldığı ("Doumgununu QutluyOrum beybi"),

Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtları ve sürece dönük yansımalarını incelemek amacıyla da içerik analizi yapılmış ve temalar altında gruplanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin sürece ilişkin yansımaları, araştırmacıları 3 ana temaya ulaştırmıştır. Bunlar; bireysel adımlar, toplumsal adımlar ve kurumsal adımlar olarak sınıflandırılmış, öğrencilerin sürece ilişkin yansımaları bu üç başlık altında incelenmiştir.

Raporlar incelendiğinde, öğrencilerin öğrenciler dili korumak için kendilerinin yapabileceklerinden, toplumsal olarak yapılabileceklerden ve resmi ve özel kurumların Türkçeyi korumak için yapabileceklerinden söz ettikleri görülmektedir.

Sonuç olarak, sosyal iletişim ağlarının öğrenme süreci ile bütünleştirilerek çeşitli derslerde kullanımına yönelik projeler verilebilir, Örneğin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde "Özel hayata saygı gösterilmesi ve sosyal iletişim ağları" Medya Okuryazarlığı dersinde "sosyal iletişim ağları dost mu? Düşman mı? gibi konular bu projelere örnek olarak verilebilir. Ayrıca, Bilgisayar derslerinde bilgisayar ve internetin hangi aşamalarının Türkçenin niteliklerini bozmadan kullanılabileceği anlatılabilir. Başka bir deyişle, "internet tabanlı ortamları kullanmak ile Türkçe yazmak ve konuşmak arasındaki farklar ile bu farkların internet dünyasındaki uygulama alanları konusunda eğitimler verilebilir.

KAYNAKLAR

Akkoyunlu, B. ve İsmailov, İ. (2009). Sosyal ağ (Blogs, Facebook, Myspace) araçlarında yapılan dil yanlışları. **2**. *Uluslar arası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*. 9-11 Aralık. Lefkoşa, K.K.T.C.

Akpolat, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinde 'facebook' bağımlılığı*. [Online]: http://www.atauniv.com/ataturk-universitesi/universite-ogrencilerinde-facebook-bagimliligi.html adresinden 10. 09. 2010 tarihinde indirilmiştir.

Aksoy, Ö. A. (1999). *Dil yanlışları*. 7. Basım. İstanbul: Adam Yayınları.

Barlett-Bragg, A. (2006). Reflections on pedagogy: Reframing practice to foster informal learning with social software. [Online] Retrieved on 10-September-2009, at URL: http://www.dream.sdu.dk/uploads/files/Anne%20Bartlett-Bragg.pdf

Boyd, D. M., & Ellision, N. B. (2007) . Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 13(1), [Online] Retrieved on 10-September-2009, at URL: http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html

Çakır, H. ve Topçu, H. (2005). Bir iletişim dili olarak internet. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 19 (2), 71-96.

Çetin, E. (2007). Sosyal iletişim ağları ve gençlik. Facebook örneği. [Online]: http://idc.sdu.edu.tr/tammetinler/bilim/bilim15.pdf 18. 10. 2009 tarihinde adresinden indirilmiştir.

Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Esengül, M. (2006). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dil ve anlatım yanlışları. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gross, R., & Acquisti, A. (2005) Information revelation and privacy in online social networks. *ACM Workshop on Privacy in the Electronic Society.* Alexandria, Virginia 2005 .

Kongar, E. (2003). *Yozlaşan medya ve yozlaşan Türkçe.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Özkan , B., & McKenzie, B. (2008). Social networking tools for teacher education. *Proceedings of Society for Information Technology and* Teacher Education *International Conference.* ed. K. McFerrin, 2772-2776. Chesapeake, VA: AACE.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods.* (2nd. Ed.). Sage , Newbury Park, CA.

World Internet Stats (2010). Facebook usage and internet statistics for August 31, 2010. [Online]
Retrieved on 2-September-2009, at URL: http://www.internetworldstats.com/stats25.htm

Yaman, H. ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies.* 3(2), 237 – 249.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri***.** Ankara: Seçkin Yayınları.